

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין ע.

מסורת הש"ס

מ א ב מ״ו מ״ח מ״ח מ״ח מ״ח
 ממלכות הלכה ב סגמ
 לאון רכ:
ג א ד מ״ח שם הלכה ג:
י א ד מ״ח שם הל׳ ב:
יב א ד מ״ח שם הל׳ ד:
יג א מ״ח שם הלכה ב:
יד א מ״ח שם הל׳ ד:
 מ״ו מ״ח מ״ח מ״ח מ״ח
 מנציות הל׳ א סגמ
 עשן מדמ׳ ג טו״ע א״ח
 ס׳ תקנב סקפ׳ א:
 מ״ו י ב ל מ״ח שם טו״ע״
 שם סק׳ ב:
יז מ״ח מ״ח מ״ח מ״ח מ״ח
 רומה הלכה ח סגמ עשן
 עט טו״ד ס׳ קטו:

תורה אור השלם

- [illegible]

שהכל מציין אלה בעצירה. וכשהיא זוללה וסוואה בקטנותה סופה כשלם תמצא למודה עומדת בפרשת דרכים ומרגלת הבריות לעצירה
שציל אחנן: ברתני¹ פרטימרה. בגמרא מפרש לה: **יון האיטלקין.** טוב ומעולה הוא וממשיך בתריה אבל בחמרא אחרינא אינו חייב
בציל לוג: בחצרות מלוא. שבעדות מלוא הכל לפרטימרה זה אפילו גבזו משל אצוי וכן אם אכלו ממנין שהיו נקבצין לעבר החדש גם שם
 היו עושים סעודות: **אכל מעשר שני.** וכן כולם את ע"פ שגבזו משל אצוי פטור וטעמא מפרש בגמרא [ע"פ]: **ואע"פ שאין ראייה לדבר.** דלימלא
 ממאכל אחרינא נמי קרא ליה זולל

דחי מוזיג וּלְאָ מוזיג. כענין זה מפר"ת (ברכות ד' נא.) 'י' דברים נאמרו בזכוס של זכרה וחד מינייהו חי ומקשינן האמרין ^א הכל מודים בזכוס של זכרה שאין מזכרין עליו עד שימתן לתוכו מים ומפר"ת דחי הוא מוזיג ולא מוזיג:

ווייץ. לא קא חשיב ויפת לפי
שהוא שם: קייילען ברביעי.
מה שלא קלל חס ענימו משום דאמר
בצ"ר ר"י אומר לפי שכתב ויבדק
אלהים את נח ואת בניו ואין קללה
במקום ברכה לפיכך ויאמר ארור כנען:
בה

רֹאיה לְדָבָר וְכִי לְדָבָר שְׁנֵאמַר ^אכֹּל תִּהְיֶה בְּסוּבָאֵי יִין בּוּזֹל בִּשְׂר לִמּוֹ
גַּמ' אָמַר רַבִּי זִירָא תַרְטִימִיר זֶה אֵינִי יוֹדֵעַ מִהוּ אֵלָּא מִתּוֹךְ שְׁכַפֵּל ר' יוֹסִי
 בֵּינָן נִמְצָא כּוֹפֵל אָף בְּבִשְׂר וְנִמְצָא תַרְטִימִיר יִחְצִי מִנֶּה ^זאָמַר רַב חֲנַן בֶּר
 מוֹלְדָה אָמַר רַב הוֹנָא ^האֵינוּ חֵיִיב עַד שִׁיקָח בִּשְׂר בּוּזֹל וַיֹּאכֵל יִין בּוּזֹל וַיִּשְׁתֶּה
 דְּכֹתִיב ^זבּוּזֹל וְסוּבָא וְאָמַר רַב חֲנַן בֶּר מוֹלְדָה אָמַר רַב הוֹנָא אֵינוּ חֵיִיב עַד
 שִׁיאֲכַל בִּשְׂר חֵי וַיִּשְׁתֶּה יִין חֵי אֵינוּ וְהָא רַבָּה וּרְבִי יוֹסֵף דְּאִמְרֵי תַרְוּוּיָהּ
 אֲכַל בִּשְׂר חֵי וַיִּשְׁתֶּה יִין חֵי אֵינוּ נַעֲשֶׂה בֶן סוֹרֵר וּמוֹרֵה אָמַר רַבִּינָא יִין חֵי
 מְזִיג וְלֹא מְזִיג בִּשְׂר חֵי בְשִׁיל וְלֹא בְשִׁיל כְּבִשְׂר כִּיבָא דְּאֲכָלִי גִנְבִי רַבָּה וּרְבִי
 יוֹסֵף דְּאִמְרֵי תַרְוּוּיָהּ ^האֲכַל בִּשְׂר מְלִיחַ וַיִּשְׁתֶּה יִין מְגִיתוֹ אֵין נַעֲשֶׂה בֶן סוֹרֵר
 וּמוֹרֵה ^ותֵּנָן הֵתָם עֲרַב תִּשְׁעָה כֹּאב ^בלֹא יֹאכַל אָדָם שְׁנֵי תַבְשִׁילִין וְלֹא יֹאכַל
 בִּשְׂר וְלֹא יִשְׁתֶּה יִין וְתֵנָא ^אאֲבָל אוֹכֵל הוּא בִּשְׂר מְלִיחַ וַיִּשְׁתֶּה יִין מְגִיתוֹ בִּשְׂר
 מְלִיחַ עַד כְּמָה אָמַר רַבִּי חֲנִינָא בֶר כְּהֵנָּא כָּל זֶמֶן שְׁהוּא כְּשִׁלְמִים וַיִּין מְגִיתוֹ
 עַד כְּמָה כָּל זֶמֶן שְׁהוּא תוֹסֵס ^זוְהִתְנִיא ^זבֵּינֵין תוֹסֵס אֵין בּוּ מִשּׁוֹם גִּלּוּי וְכְמָה
 תְּסִיסְתוּ יִשְׁלֹשָׁה יָמִים הֵכָא מָאִי הֵתָם מִשּׁוֹם שְׂמַחָה הוּא כָל זֶמֶן שְׁהוּא
 כְּשִׁלְמִים נָמִי אֵית בִּיה שְׂמַחָה הֵכָא מִשּׁוֹם אִימְשׁוּכִי הוּא וּבְכָל שְׁהוּא לֹא
 מִימְשִׁיךְ וַיִּין עַד מ' וּזֶם ^אוֹס ^אר חֲנַן לֹא נִבְרָא יִין כְּעוֹלָם אֵלָּא לְנַחֵם אַבְלִים וּלְשַׁלֵּם
 שְׂכָר לְרִשְׁעִים שְׁנֵא ^דתֵּנּוּ שְׂכָר לְאוֹבוֹר וַיִּין לְמָרִי נֶפֶשׁ א"ר יִצְחָק מָאִי דְּכֹתִיב
^האֵל תֵּרָא יִין כִּי יִתְאֲדָם אֵל תֵּרָא יִין שְׂמָאֲדִים פְּנִיָּהם שֶׁל רִשְׁעִים בְּעוּה"ו וּמִלְּבִין
 פְּנִיָּהם לְעוּה"ב רַבָּא אָמַר אֵל תֵּרָא יִין כִּי יִתְאֲדָם אֵל תֵּרָא יִין שְׂאֲחֲרִיתוֹ דֶּם
^ורַב כְּהֵנָּא רַמִּי כְּתִיב ^זתִּירֵשׁ וּקְרִינָן תִּירֵשׁ זָכָה נַעֲשֶׂה רֹאשׁ לֹא זָכָה נַעֲשֶׂה רֵשׁ
 רַבָּא רַמִּי כְּתִיב ^זיִשְׁמַח וּקְרִינָן יִשְׁמַח זָכָה מִשְׁמַחוֹ לֹא זָכָה מִשְׁמַמְהוּ וְהֵינּוּ
^זדְּאִמְרֵי רַבָּא חֲמֵרָא וְרִיחֵנִי פִקְחִין אָמַר רַב עֲמֵרָם בְּרִיה דְּר"ש בֶּר אָבָא אָמַר ר'
 חֲנִינָא מָאִי דְּכֹתִיב ^זלְמִי אוּי לְמִי אַבּוּי לְמִי מְדִינִים לְמִי שִׁיחַ לְמִי פְצָעִים חֲנָם
 לְמִי חֲכִלְיוֹת עֵינַיִם (וְגו') לְמֵאחֲרִים עַל הֵיזֵן לְבָאִים לְחִקּוֹר מִמֶּסֶךְ כִּי אֵתָא רַב
 דִּימִי אָמַר אִמְרֵי כְּמַעֲרָבָא הָאִי קָרָא מֵאֵן דְּדִרִּישׁ לִיה ^זמְרִישִׁיָּה לְסִיפִיה מְדִרִּישׁ
 וּמִסִּפִּיה לְרִישִׁיה מְדִרִּישׁ דְּרִישׁ עוֹבֵר גְּלִילָאָה ^זוּי"ן א [א] נִאֲמָרוּ בֵּינָן ^זוִיחַל נַח
 אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כֶּרֶם וַיִּשֶׂת מִן הֵיזֵן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְּגַל בְּתוֹךְ אֶהְלוּ וַיִּרְא חָם
 אָבִי כְנַעַן אֶת עֵרוֹת אַבְיוֹ וַיַּגֵּד לִשְׁנֵי אֶחָיו בְּחוּץ וַיִּקַּח שֵׁם וַיַּפֵּת אֶת הַשְּׂמֵלָה
 וַיִּשְׁמִיּוּ עַל שְׂכָם שְׁנֵיהֶם וַיִּלְכוּ אַחֲרֵינִית וַיִּכְסּוּ אֶת עֵרוֹת אֲבִיהֶם וּפְנֵיהֶם
 וְגו' וַיִּיקֶץ נֹחַ מִיֵּינוֹ וַיִּדַּע אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן רַב וּשְׂמוּאֵל חֲדָ
 אָמַר סָרְסוּ וְח"א רִבְעוּ מֵאֵן דְּאָמַר סָרְסוּ מִתּוֹךְ שְׁקֻלְקְלוּ בְּרִיבְעִי קִלְלוּ
 בְּרִיבְעִי וּמֵאֵן דְּאָמַר רִבְעוּ גִמְר וַיִּרְא וַיִּרְא כְּתִיב הֵכָא וַיִּרְא חָם אָבִי כְנַעַן
 אֶת עֵרוֹת אַבְיוֹ וְכֹתִיב הֵתָם ^זוַיִּרְא אוֹתָהּ שְׂכָם בֶּן חֲמוֹר וְגו' כְּשִׁלְמָא לִמ"ד סָרְסוּ
 מִשּׁוֹם חֲכִי קִלְלוּ בְּרִיבְעִי אֵלָּא לִמ"ד רִבְעוּ מָאִי שְׁנֵא רִבְעִי נִלְמִיָּה בְּהִדְיָא ^זהָא
 וְהָא הוּאִי וַיִּחַל נַח אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כֶּרֶם אָמַר רַב חֲסָדָא אָמַר רַב עֲזֻקָּבָא וְאִמְרֵי
 לֵה מַר עֲזֻקָּבָא א"ר זְכַאי ^זאֵל הַקֵּב לֵה נַח לֹא הִיָּה לֵךְ לִלְמַד מֵאֲדָם הָרֵאשׁוֹן
 שְׁלֹא גֵרָם לוֹ אֵלָּא יִין כְּמֵאֵן דְּאָמַר אוֹתוֹ אֵילָן שְׂאֲכַל מִמֶּנּוּ אָדָם הָרֵאשׁוֹן גִּפְן
 הִיָּה דִתְנִיא ^{ז</}

נדרש משמעותיה יפה והכי קאמר למי כל אלה למאחרים על היין לבאים לחקור ממסך שחוקרין להיכן היין הטוב הממוסך נבשמים כמו מסכה יינה (משל ט): ומאן דדריש ליה מסיפיה לרשיה מדריש. נדרש משמעותו יפה והכי קאמר למי שיש לו איז ואזוי וסחי דהיינו אבלים ולמי שיש לו מדגים ופנעים חנם דהיינו רשע הנלחם עם הצביות ולמי שיש לו חכלילות עינים מרוב שומנו ושקיעתו להם ראוי להיות מאחרים על היין: י"ג ווי". לשון וי וי. ויאמר ארור כנען [בנראש ט] לא חשיב אלא עד ידידע דנגמר לו עונשו של יין: מסוך שקלקלו צריבעי. שמנעו מלהוליד בן צריעי קללו בן צריעי שלו כוש ומצרים ופוטו וכנען [שם י]: איש האדמה. אמאי קרי ליה איש האדמה על ידי שהוכיחו הקב"ה היה לו ללמוד מאיש האדמה דהיינו אדם הראשון שהיין קנס עליו מיתה: שאין

ומיהו שלמה אהא אזהרי' דממשך
טפי: וזר לזכר. דבבשר מקרי וזל
וביין מקרי סובא: גב' מוסר שפיל
רבי יוסי ביין. דקאמר מנא קמא
לוי לוג והוא אמר לוג: כפל נמי
בבשר. והוי מנהה דקאמר ש
מרתמי: יין צוול אכל ציוקר לא
שריחי ליה מעות לגנוב כולי האי
ולא ממשיך: וזלל לשון זול
ואסמכתא למילתיה הוא: מולדה.
שם אביו: יין חי. ממשך מפני
משבוש הוא ולקמיה מוקי לה במזיג
ולא מזיג אכל בשר יין מזיג לא
ממשך: בשר חי. כדמפרש לקמן
בשיל ולא בשיל דזו היא מדרש גזג
למהר אכל בשיל שפיר לא ממשך
למעבד כי האי גוונא לפי שמתוך
שהוא גזג ועושה בשתר אין לו שעות:
אמר רבינא יין חי. דקאמר רב
הונא מזיג ולא מזיג לאפוקי היכא
נתן דזו שמים הרבנא ואע"פ שרוב
דמי אכלי שותין הנה: בשר ריבא
דאכלי גזג. כוונה בגחלים ודכותה
בעירובין (דף טז: ע) ומכבדיה ומיכל

מוסף רש"י

שלא עבר עליו זמן אכילתו שלמים
שני ימים ולילה אחד עדיין בנחלתו
הוא ולא אקרי מליח ומשמח את הלז
דכתיב (דברים מ) וזבחם שלמים
ואכלתם שם ושמחתם אלמלא דבר שמחה
הוא אבל בזה הכי הוא מליח ונחלף
טעמו במלחו: **זן זמן שהוא סוסם.**
שהוא נושא בגרונו ממתנת שהוא
מחמיץ: **הלא** בזן סורר ומורה:
מאי עד כמה לא קרינן מליח
למיפטר בן סורר ומורה: **ובל**
שהוא לא ממשיך משעבר לילה
אחת מפיג טעמו ולא חשוב: **לשם**
סדר לרשעים שמתענדנין בו בעולם
הוא ומקבלנין בו סדר מלוה עשושין
בעולם הזה: **לכבוד** היינו רשע
שנטרד והולך לו: **למרי נפש** לבלתי
לפכוטי זערייהו: **אל סרא** יין.
כלומר אל תתן עיניך לימשך אחרי:
שאחריכו דם סופו יהרג עלי:
כתיב יין ישמח לבב אנוש. בזיין
דמשמע לשון שומם משמממהו ונטול
חכמת לבו: **וקרינן ישמח** לשון
שמחה: **וכה** כלומר אם ודע
להזהר בעצמו מלשחות יותר מדאי
משמחו שמפקח את הלז: **פקחין**
עשאוני פקח: **אזני** לשון עקפה
בלשון ארמי כמו ביאי ביאי (לעיל דף
ה.ד): **שיאי** עברי כמו אריד בשיאי
(הגלס ה): **למי כל אלה** למאחריה
על ההי: **מרישה לסיפיה** מאן
דדריש ליה מרישה לסיפיה: **מדישה**

נדרש משמעותיה יפה והכי קאמר
בצבאים כמו מסכה יינה (משלי ט):
ואבוי ושיח דהיינו אבלים ולמי שי

(א) בערוך אחת נתינתה
(ב) פירש' עמוד
(ג) כ' ד"ה אכל מיט' וכו'
(ד) אכל מיט' שכתב דבנא
(ה) אכל טבל וכו' עד
זאכל נדור לאו גברי' יד
וכן הרמז"ם לא העמיקו
ועד דגם בסדר
המשנה עירוש'למי ליחא'
(ו) לקמן עא. פ"ט
(ז) תענית כ"ג, ה' תענית
(ח) ג'ל ותרמל. ש"ס
(ט) ש"ס. ע"ז לז' תוספ'
(י) תענית פ"ז, ט'
(יא) יומא ע"ג, ה'
שם הורו"ט יג, ג' תענית
(יב) תענית מ, ע"ה
(יג) כ"ג, ח' ידע, ה' כ"ב
דף כ"א:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] גמרא דריש עובר
גלגלה י"ב וי"ן. ג"כ ר"ל
שם פעולות וי"ד
[שמושת] אחריהם וכתם
רש"י לשון י"ב וכתם
ומהרש"א נח"א יעו"ש
ומתמלא וי"ו דופייהם וגו'
א"ת מן המנן כמו שם
וי"ו דופי' א"ת מן המנן
וכמ"ש חוס': [ב] שם מ"ש
רביע' נלתיים כהד"א. כ"ל
לנתיים ומיבט כהד"א מוחק
מהרש"א ועי' חוס'
דור"ק:

מוסף רש"י

[illegible]